

УДК 330.(322+341.1):352(045)

Адміністративний аспект регіонального розвитку венчурного інвестування

Поліщук О.А.

кандидат економічних наук, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

Поліщук О.Т.

кандидат економічних наук, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

У статті досліджуються передумови та можливості здійснення венчурних інвестицій на регіональному рівні у сучасних умовах господарювання. Проаналізована схема функціонування департаменту венчурного фінансування інноваційного розвитку. Досліджений механізм відбору та реєстрації інвестиційно-інноваційних проєктів, для реалізації яких може надаватися державна підтримка.

Ключові слова: інвестиції, інновації, венчурні інвестиції, венчурний фонд, венчурний бізнес, організаційний механізм, фінансові ресурси.

Поліщук А.А., Поліщук Е.Т. АДМИНИСТРАТИВНЫЙ АСПЕКТ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ВЕНЧУРНОГО ИНВЕСТИРОВАНИЯ

В статье исследуются предпосылки и возможности осуществления венчурных инвестиций на региональном уровне в современных условиях. Проанализирована схема функционирования департамента венчурного финансирования инновационного развития. Исследован механизм отбора и регистрации инвестиционно-инновационных проектов, для реализации которых может предоставляться государственная поддержка.

Ключевые слова: инвестиции, инновации, венчурные инвестиции, венчурный фонд, венчурный бизнес, организационный механизм, финансовые ресурсы.

Polishchuk O.A., Polishchuk O.T. ADMINISTRATIVE ASPECT OF REGIONAL DEVELOPMENT OF VENTURE INVESTMENT

The backgrounds and possibilities of making venture investments at the regional level in the current economic conditions are investigated in the article. The scheme of the functioning of department of venture financing of innovation development have been analyzed. The mechanism of selection and registration of investment and innovation projects for the implementation of which may be provided state support have been investigated.

Keywords: investment, innovation, venture investment, venture capital, venture business, institutional mechanism, financial resources.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Одним із можливих шляхів розвитку інвестиційних фондів України є розвиток венчурного інвестування. Венчурне фінансування (або інвестування ризикового капіталу) залишається одним із найважливіших джерел капіталу для компаній, швидкий ріст та розвиток яких постійно потребує додаткових зовнішніх інвестицій.

Актуальність венчурного інвестування інноваційних підприємств пов'язано з більшою гнучкістю та адаптивністю, меншими витратами, невеликим апаратом управління, більш умілою пристосованістю до попиту споживача, а значить, меншим ризиком при отриманні негативного результату, а також можливістю підключення великих фірм до інноваційної

діяльності при успішному завершенні наукових досліджень і настанні стадії промислового освоєння нових розробок.

Характерна спрямованість венчурного інвестування на розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності на всіх рівнях господарських систем, його динамізм і висока прибутковість перетворюють венчурне фінансування в найважливіший фактор підвищення ефективності економічної трансформації, що здійснюється в багатьох країнах під час переходу національних економік на інноваційний шлях розвитку.

Тому проблема венчурного фінансування в Україні залишається актуальною і значущою як у теорії, так і для сучасної економічної практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні проблеми залучення венчурних інвестицій з'явилась відносно недавно. Досліджувати це питання українські вчені стали з появою венчурних фондів. Значний внесок у теоретичні й практичні розробки з проблем становлення венчурного інвестування здійснили такі українські вчені, як Зінченко О.П., Кардаш О.М., Пельтек Л.В., Пашко М.М., Герасименко О.В., Карпінський Б.А., Грига В.Ю., Ільчук В.П., Кардаш О.М., Петрук О.М., Стасюк Ю.М., Шипанова О.В., Рудой В.М., Садєков А.А., Фірстова Є.О., Хома І.Б., Войтків О.В. та інші. Проте, незважаючи на їх значний внесок у теорію та практику венчурного інвестування, малодослідженим залишається адміністративний аспект регіонального розвитку венчурного інвестування.

Формулювання цілей статті є дослідження адміністративних аспектів венчурного інвестування на рівні конкретного регіону та окреслення напрямів вдосконалення механізму відбору та реєстрації інвестиційно-інноваційних проектів.

Виклад основного матеріалу. Для координації системи венчурного фінансування ми пропонуємо створити Департамент венчурного фінансування інноваційного розвитку з центром в місті Києві та регіональними відділеннями в обласних центрах. Департамент варто створити у вигляді публічного акціонер-

ного товариства з метою формування пайових інвестиційних фондів відповідно до Закону України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди».

На нашу думку, задачі департаменту полягатимуть у наступному:

- пошук, оцінка та відбір інноваційних проектів;
- моніторинг інноваційного потенціалу;
- проведення комплексної експертизи інноваційних проектів;
- супровід та оптимізація інноваційних проектів;
- розвиток інноваційної інфраструктури;
- створення венчурних фондів;
- прогнозування та управління ризиками інноваційних проектів;
- оперативний аналіз і коригування ефективності вкладень в малі інноваційні фірми;
- трансфер новітніх технологій;
- комерціалізація нововведень;
- інформаційна підтримка інноваційної діяльності [2, с. 118].

Структура департаменту та механізм його взаємодії з контрагентами наведено на рисунку 1. Пріоритетні напрями інвестування визначатимуться при цьому відповідно до задекларованої інноваційної стратегії держави.

Що стосується Вінницької області, то на нашу думку, прототипом такого департаменту

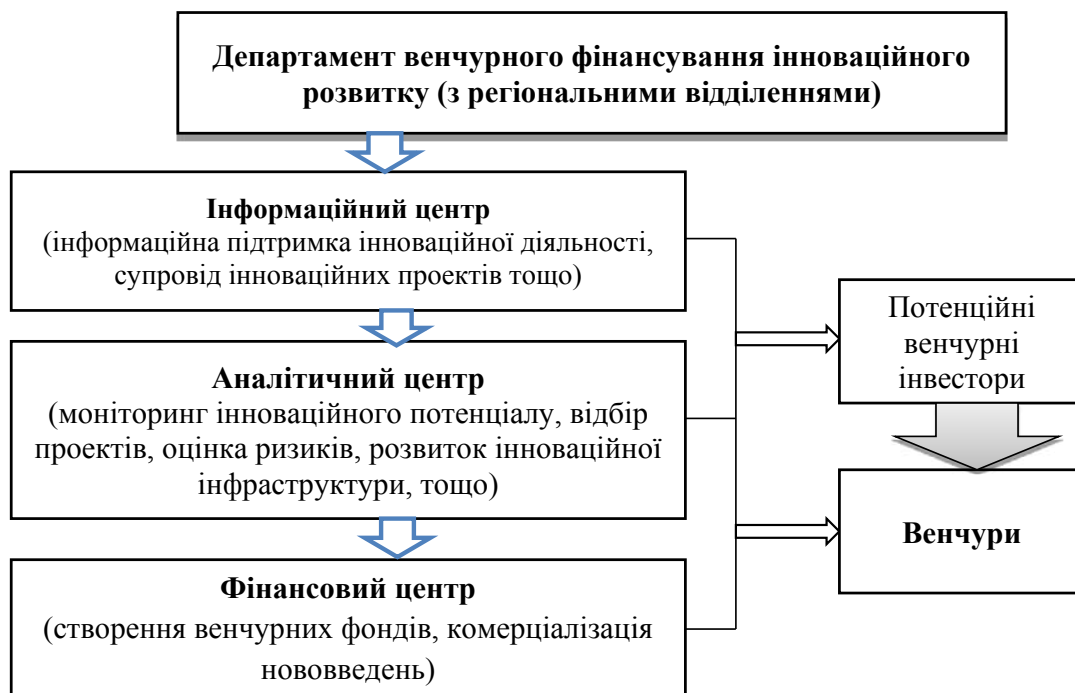

Рис. 1. Схема функціонування департаменту венчурного фінансування інноваційного розвитку

на регіональному рівні може стати Державна бюджетна установа «Вінницький регіональний центр з інвестицій та розвитку», метою функціонування якої є активізація інвестиційної діяльності та сприяння розвитку економіки Вінницького регіону, а також забезпечення інформаційно-аналітичної, методичної, організаційної та іншої підтримки інвестиційного характеру в області.

ДБУ «Вінницький регіональний центр з інвестицій та розвитку» є самостійною юридичною особою, яка відстоює державні інтереси в активізації інвестиційної діяльності території, займається підтримкою процесу становлення та розширення регіональної інвестиційної інфраструктури у Вінницькій області, допомагає в розробці пріоритетних напрямів інвестування; є взаємопов'язуючою установою між науково-дослідними, інноваційними підприємствами, організаціями та установами органів державної влади щодо інноваційно-інвестиційного розвитку Вінницького регіону.

Також діяльність центру направлена на:

- пошук і підбір партнерів, інвесторів для організації спільного підприємства, кооперації і ведення сумісного системного бізнесу;
- представництво інтересів і супровід інвестиційних проектів Вінницької області як в Україні, так і в країнах СНД і Євросоюзу;
- сприяння розвитку інформаційно-консалтингового забезпечення інноваційної діяльності та інноваційного розвитку Вінницького регіону.

Структурна схема установи наведена на рисунку 2 і вона свідчить про співставність даного регіонального відділу з вищезазначеним, що пропонується для рівня держави [9].

Згідно положення про Державну бюджетну установу «Вінницький регіональний центр з інвестицій та розвитку» основними завданнями центру є:

1) участь в забезпеченні реалізації складових національних проектів;

2) організація надання суб'єктам інвестиційної діяльності послуг, пов'язаних з підготовкою та реалізацією інвестиційних проектів;

3) ресурсно-інформаційне забезпечення інвестиційного розвитку регіону;

4) участь в здійсненні заходів щодо створення інвестиційної привабливості території;

5) моніторинг за дотриманням вимог інвестиційного законодавства з питань підготовки і реалізації національних та інвестиційних проєктів.

При подачі інвестиційного проєкту на розгляд варто звернути увагу на його складові частини. Найбільшого успіху досягають бізнес-плани розроблені у відповідності до стандартів UNIDO. UNIDO – United Nations Industrial Development Organization (Організація Об'єднаних Націй по промисловому розвитку, ЮНІДО) – підрозділ Організації Об'єднаних Націй, спрямований на боротьбу з убогістю шляхом підвищення продуктивності. Заснована в 1966 році. UNIDO – спеціальна установа ООН, створена у 1966 р., мета якої полягає у сприянні промисловому розвитку та прискореній індустріалізації країн, що розвиваються шляхом мобілізації національних і міжнародних ресурсів.

Подальший механізм відбору та реєстрації проєктів, для реалізації яких може надаватися державна підтримка за сприяння ДБУ «Вінницький регіональний центр з інвестицій та розвитку» можна прослідкувати на рисунку 3.

Оцінка проєктної пропозиції у Вінницькій області проводиться фахівцями Вінницького регіонального центру з інвестицій та розвитку шляхом розгляду та аналізу наданих документів. Проєктні пропозиції, що відповідають основним критеріям відбору включаються до бази даних [8, с. 78].

Далі ДБУ «Вінницький регіональний центр з інвестицій та розвитку» на підставі поданої ініціатором інформації, готує тізер (короткий

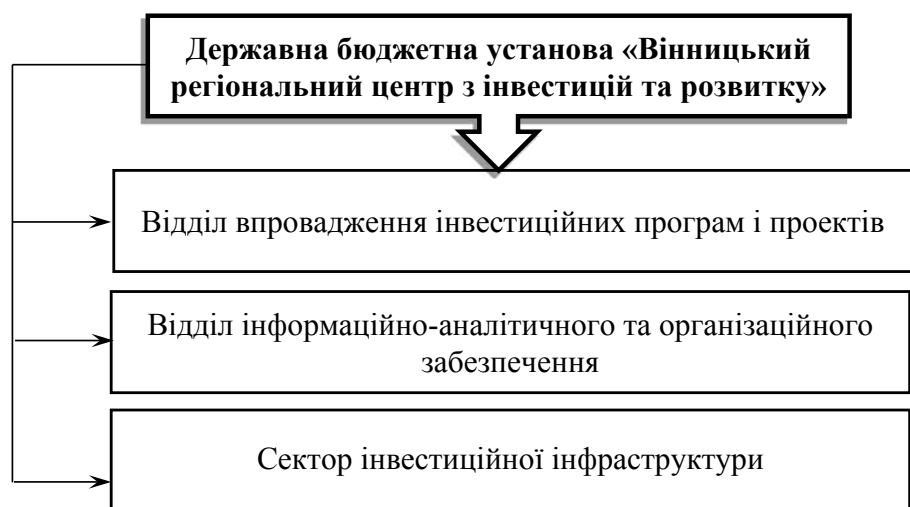

Рис. 2. Структурна схема ДБУ «Вінницький регіональний центр з інвестицій та розвитку»

опис проекту з вказаними основними показниками його економічної ефективності, пропозицією для потенційного інвестора, а також необхідними для реалізації проекту, кроками), який розміщують на офіційному Інтернет-сайті регіонального центру.

ДБУ «Вінницький регіональний центр з інвестицій та розвитку» може відмовити заявнику у внесенні інвестиційного проекту до бази даних у разі, коли показники економічної ефективності проекту є неприйнятними, а саме:

- чиста приведена вартість (NPV) є негативною;
- внутрішня норма дохідності (IRR) менша за нормативну ставку дисконту;
- індекс прибутковості (PI) становить менше за 1;
- виявлено невідповідність законодавству України;
- виявлено неточності в розрахунках, неузгодженість різних положень і розділів проектної пропозиції;
- недостатність інформації для оцінки ефективності проектної пропозиції.

Завершальним етапом для поданого проекту є його прийняття або відхилення.

В останньому випадку ДБУ «Вінницький регіональний центр з інвестицій та розвитку» повідомляє ініціатора щодо відмови у включенні проектної пропозиції до бази даних листом в установлений законодавством термін (разом з листом ініціатору також повертаються, подані ним, документи та матеріали). Процес управління проектом від відбору пропозиції до реалізації ідеї відображено на рисунку 4.

Висновки дослідження. Венчурні фонди є генераторами нових ідей, на основі яких здійснюються великі науково-технічні прориви. Формування національної інноваційної системи вимагає створення інноваційної інфраструктури, фінансовий компонент якої – венчурне фінансування – є для інвестиційного забезпечення інновацій найбільш придатним. Тому для розвитку Вінницького регіону ми пропонуємо розробку концепції створення такого фонду.

Для формування венчурного інвестування у Вінницької області пропонуємо обрати прототипом венчурного департаменту на регіональному рівні Державну бюджетну установу «Вінницький регіональ-

Рис. 3. Механізм відбору та реєстрації проектів, для реалізації яких може надаватися державна підтримка

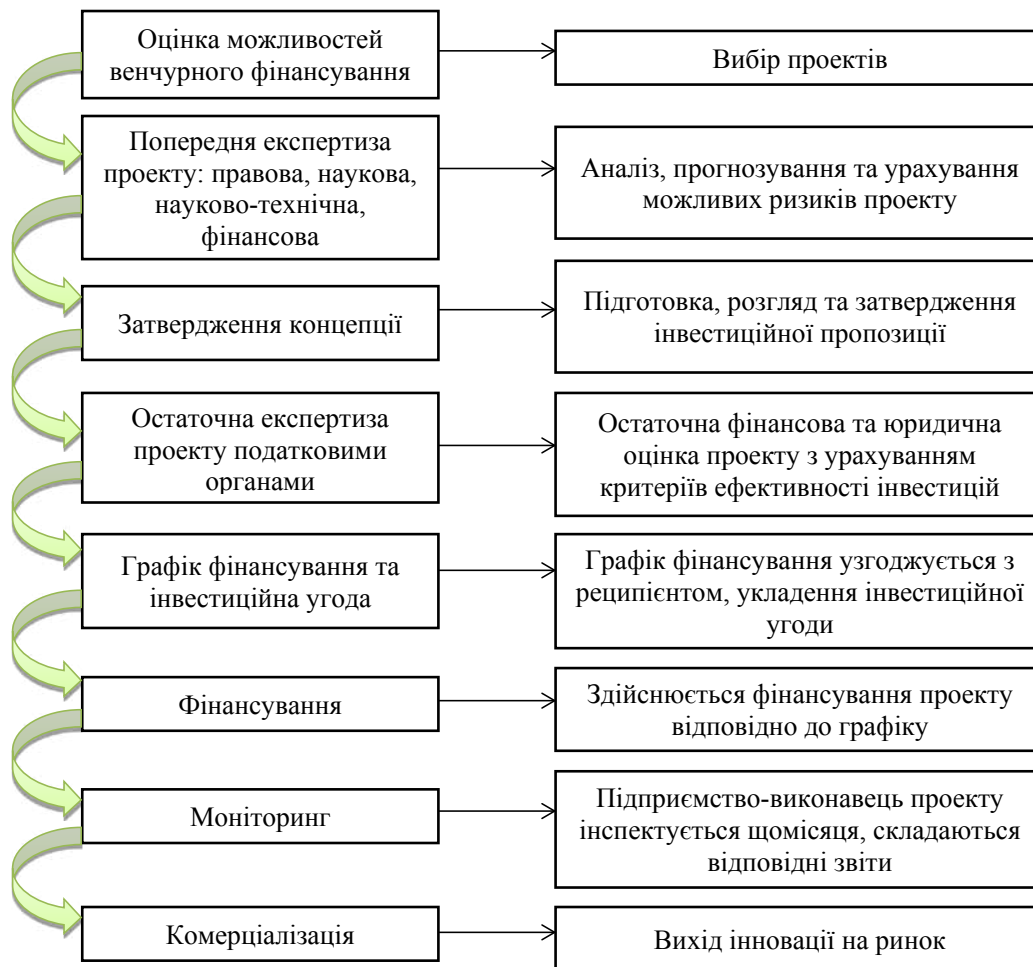

Рис. 4. Механізм здійснення венчурного інвестування

ний центр з інвестицій та розвитку», метою функціонування якої є активізація інвестиційної діяльності та сприяння розвитку економіки Вінницького регіону.

Венчурний фонд, розроблений при ДБУ «Вінницький регіональний центр з інвестицій та розвитку», базується на поетапному фінансуванні ризикових підприємницьких проектів. Поділ фінансових потоків по етапах викликано прагненням знизити фінансовий ризик інвесторів у випадку відхилення від наміченого плану реалізації проекту та необхідністю залучення додаткових коштів у міру успішного просування вперед до поставленої мети.

Фактично описана процедура етапів створення венчурного фонду лежить в основі його регламенту. Але для створення такого фонду на території Вінницької області потрібне відповідне фінансування і подальше вдосконалення розробки. Для країн західної Європи та США, венчурний капітал став тією рушійною силою, що надала значні привілеї у будіванні постіндустріального суспільства. Сьогодні ці країни є прогресивними, економічно стабільними центрами розвитку інноваційної сфери, завдяки чому і утримують лідерські позиції у світі за рівнем економічного розвитку. Тому, на нашу думку, в Україні просто не має іншого шляху, як йти по такому самому шляху економічного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Карпінський Б.А., Герасименко О.В. Фінансово-інвестиційний словник. – К.: «Знання». – 2010. – 324 с.
2. Михальченко Г.Г. Механізм функціонування венчурного бізнесу в Україні / Г.Г. Михальченко, О.В. Черняєва // Економічний простір. – 2008. – №18. – С. 118-125.
3. Петрук О.М. Теорія та практика венчурного фінансування: монографія / О.М. Петрук, Ю.М. Стасюк. – Житомир: ЖДТУ, 2011. – 248 с.

4. Про венчурні фонди інноваційного розвитку: Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
5. Про венчурну діяльність в інноваційній сфері: Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
6. Про інвестиційну діяльність : Закон України N 1561-XII (1561-12) від 18.09.91 з доповненнями та змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
7. Про інноваційну діяльність: Закон України від 26.12.2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
8. Твин І.В. Етапи створення «незалежного» венчурного підприємства / І.В.Твин // Бізнес. – 2012. – № 4. – С. 77–85.
9. Офіційний сайт Європейської асоціації венчурного інвестування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.evca.eu>.
10. Офіційний сайт управління Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://investukraine.com>.
11. Офіційний сайт української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>.